

Velja po pošti:

za celo leto naprej K 26.—
za pol leta " " 13.—
za četrt leta " " 6.50
za en mesec " " 2.20

V upravnistvu:

za celo leto naprej K 22.40
za pol leta " " 11.20
za četrt leta " " 5.60
za en mesec " " 1.90

za pošlj. na dom 20 h na mesec.

Posamezne štev. 10 h.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2 (vhod čez dvorišče nad tiskarno). — Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Uredniškega telefona štev. 74.

SLOVENEČ

Inserati:

Enostop. petilvrsta (72 mm):
za enkrat . . . 13 h
za dvakrat . . . 11 "
za trikrat . . . 9 "
za več kot trikrat . . . 8 "
V reklamnih noticah stane enostopna garmondvrsta 3 26 h. Pri večkratnem objavljenju primeren popust.

Izhaja

vsak dan, izven nedej in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Političen list za slovenski narod

Upravištvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2. — Vsprejema naročnino, inserate in reklamacije. Upraviškega telefona štev. 188.

Današnja številka obsega 6 strani.

Shod zaupnikov S. L. S.

Ljubljana, 16. nov.

Veličasten je bil v veliki dvorani hotela »Union« današnji zbor zaupnikov S. L. S. Vsa dežela je bila zastopana po svojih najodličnejših močeh. Zaupniki so prihiteli v ogromnem številu, da tako manifestirajo za stranko, ki je izvojevala volilno pravico najširšim slojem naroda in da pokažejo svojo odločno voljo ohraniti zastavo S. L. S. zmagoslavno.

Načelnik S. L. S., državni poslanec dr. Ivan Šusteršič odvarja shod ob tričetrt na 10. uro, pristrčno pozdravlja rodoljubne moče, ki so prihiteli v velikem številu na važno posvetovanje ter opozarja na prvo nalogo shoda, na

konstituiranje.

Za predsednika shoda predlaga drž. poslanca, vodjo, komercialnega svetnika Povšeta. Zborovalci z navdušenimi živjolkami pritrjujejo; dr. Šusteršič konstatira, da je bil njegov predlog soglasno sprejet.

Drž. poslanec vodja Povše prevzame predsedništvo ter se zahvaljuje za poziv na častno mesto. Obljubljuje, da bo skušal zborovanje v prilog dobre stvari vestno voditi ter naglašava važnost posvetovanja. Gre se za to, da se pri dopolnilnih volitvah pridružijo že izbranim zastopnikom ljudstva tako moče, da postane stranka močna in odločujoča v deželni zboru in bo zamogla v istem razvijati svoje delovanje v blagor S. L. S., v blagor in srečo slovenskega ljudstva. Za to prosi božjega blagoslova za potrjevalnost in edinost, ki se naj pokaže tudi na zunaj. (Živio.)

Tajnik S. L. S., dr. Rožič, predlaga in so soglasno izvoljeni ter zavzamejo svoja mesta: 1. podpredsednik duhovni svetnik Podboj iz Toplice, 2. podpredsednik župan Anton Belec iz Št. Vida nad Ljubljano, 3. podpredsednik tovarnar Križaj iz Št. Petra na Notranjskem, 4. podpredsednik g. Čatar; zapisnikarja: kaplan Petrič in nadučitelj Ravnikar.

Predsednik podeli besedo državnemu poslancu dr. Šusteršiču, ki poroča o

političnem položaju.

Dr. Šusteršič: Čast mi je poročati o političnem položaju, ali bolje rečeno o razmerju S. L. S. do političnega položaja. Naj mi bo dovoljeno, da spregovorim pred vsem nekoliko besed o naši stranki kot taki. Kateri so pogoji za moč strank? Pogoji za moč strank so: prvič njih program, drugič disciplina, tretjič pametno vodstvo.

Program naše stranke je ekstrakt onega, kar misli in čuti ogromna večina slovenskega ljudstva. Formulacija misli, teženj, čutil, interesov in zahtev slovenskega ljudstva, — to je program Slovenske Ljudske Stranke.

Cisto naravno je, da so se temeljne točke našega programa ugotovile v prvi vrsti na slovenskih katoliških shodih; kajti nevenljiva načela naše svetle vere so in ostanejo glavni pravci našega ljudskega življenja.

Tedaj so pa ta načela tudi temelj vsega delovanja S. L. S., ki je obrnjeno na to, varovati življenske interese slovenskega ljudstva in mu omogočiti resnični napredek na kulturnem, gospodarskem in političnem polju ter mu zagotoviti življenje kot enakopraven narod.

V tem smislu je naša stranka vedno delovala in bo tudi v bodoče.

Povdariti treba izrečno zopet in vedno, da naša stranka je stranka celega ljudstva. Samoobsebi pa se razume, da ji je glavna skrb široka podlaga, na kateri stoji piramida slovenskega naroda. Ta široka podlaga so delavski sloji, v prvi vrsti kmečki stan, mogočni reservoir, iz katerega črpajo vsi drugi stanovi svojo živ-

ljensko moč. Če delamo za kmeta, delamo za vse druge stanove! S kmečkim stanom naša stranka stoji in pade. Isto pa velja tudi o obrtniku in delavcu. Če delamo za obrtnika in delavca, delamo tudi za kmeta. V solidarnosti teh eminentno delavskih stanov je njihov spas. Kdor skuša hujskati te stanove enega proti drugemu, ta je sovražnik vseh teh stanov.

Naš čas je prehodna doba od staro-vetnih nesocialnih razmer do socialnega preporeka narodov in držav. Prava signatura najnovejše dobe je vladna predloga o splošnem ljudskem zavarovanju glede starosti in onemoglosti.

Ne prezirimo pa tudi drugih stanov, ki so narodnemu življenju tudi potrebni. Razvrščanje stanov je podobno drevesu. Korenine, to so kmečki stan; vejevje delavstvo, trgovanje in obrtništvo; cvet, razumništvo; krona, najvišja gospoda. Ako so zdrave korenine, bo zdravo tudi vejevje, potem bo zdrav tudi cvet, in pričakovati smemo obilo dobrega, zdravega sadu.

Rekel sem, da je drugi predpogoj za močno stranko disciplina stranke. Disciplina je le potem res kaj vredna, če je zasnovana na probujenosti in zavednosti somišljenikov. Le če vsak vé, zakaj je potrebna disciplina, če se vsak zaveda, da je le po disciplini mogoče doseči uspehov, je disciplina nekaj vredna.

Disciplina naše stranke je preizkušena v ognju najhujših bojov za ljudske pravice in ljudski napredek. Le z moško-zavednimi, probujenimi bojovníki je bilo mogoče izvojevati gigantski boj zoper združene sovražnike. Vsak je vedel, da je uspeh mogoč le z združenimi močmi, ki delujejo vse po enotnem načrtu.

Vprašanje discipline je zajedno vprašanje organizacije. Brez organizacije ni discipline in je ne more biti. Tu ima veliko vlogo osrednja organizacija naše stranke, ki sloni sedaj na sklepah zaupnega shoda iz l. 1902. Ta osrednja organizacija pa je že nekoliko zastarela, kajti stranka hitro napreduje in pridobiva na moči ter je osrednjo organizacijo prehitela. Zato je vodstvo sklenilo predlagati vam danes spremembo, prenosno osrednje organizacije. Osrednja organizacija naj se postavi na širšo podlago in s tem hočemo še ojačiti duh discipline, ki bo tem močnejši, čil širše in globlje bodo segale korenine strankinega vodstva.

Tretji predpogoj za moč stranke je pametno vodstvo. O tem, če je sedanje vodstvo dobro ali slabo vodilo čolnijo stranke, boste vi izrekli sodbo. Politično vodstvo je težaven posel. Treba se je ozirati na realne razmere, na ovire, ki nam stoje na poti, treba je pravilno ceniti lastno moč in moč nasprotnika. Treba je o pravem času tudi odnehati, na drugi strani pa treba vedeti, kdaj se ne sme in ne more odnehati.

V kolikor je dosedanje vodstvo ustreglo tem zahtevam pametnega vodstva, o tem soditi ni moja stvar. Eno pa lahko rečem, da kot navdušen pristaš S. L. S., za katero živim in umrem, gledam z zadovoljstvom na zadnje triletno dobo.

Položaj pred tremi leti je bil še dokaj drugačen od današnjega. Pred tremi leti smo bili še na celi črti v skrajni opoziciji sredi boja, v katerem je bilo vse združeno zoper nas, sredi boja za temeljne pravice ljudstva; za volivno preosnovo za deželni in državni zbor. Vlada, nasprotna stranke, vse je bilo zoper nas združeno. In danes? Danes pa se vidi, kako si naša stranka pridobiva tal, raste, močnejša postaja, množimo se, čedalje več nas je, in žalibog, to je: konstatiram le, da se množimo tudi v posebnem oziru, da imamo čedalje več kandidatov. Tudi to je karakteristična sprememba. Časih se nam je v tem oziru kaj slabo godilo, kakor Diogenu, ki je pri belem dnevu s prižgano svetilko okoli hodil in so ga vprašali, kaj išče, pa je odgo-

varjal: Človeka iščem. Tako sem tudi jaz moral časih okoli hoditi po ulicah in kandidati iskati, pa jih nisem mogel najti. Takrat se še je stranki slabo godilo, in nobeden se ni rad spuščal v to nevarno kupčijo. Danes imamo kandidatov še nekoliko preveč. To je sicer neprijetno, pa vendar zopet nov dokaz za življensko moč naše stranke. Treba je le eno: da naša stranka, če je še toliko kandidatov pokaže znova staro, prosvetljeno, na probujenosti somišljenikov utemeljeno disciplino, ki ne trpi nobenega nasprotovanja in kljubovanja, kedar je stranka definitivno govorila po svoji najvišji instanci, kedar je govoril zbor zaupnikov. Kedar je ta govoril, mora vladati popolna edinost v smislu sklepa zaupnikov.

To le mimogrede. Hotel sem s tem pokazati na krepko rast naše stranke.

Pa tudi na pozitivne, stvarne uspehe lahko naša stranka pokaže. Temeljna ljudska pravica, za katero je stala sredi boja, je danes izvojevana: splošna in enaka volilna pravica za državni in deželni zbor. Volivna preosnova za deželni zbor nam sicer ni prinesla vsega, kar smo zahtevali, vendar pa se je po volivni preosnovi ustvarila možnost, da naša stranka pride do podrobnega izvajanja svojega programa potom zakonodaje in uprave.

V državnem zboru zavzemajo poslanci S. L. S. spoštovano pozicijo po »Slovenskem klubu«, in stranka je bila že v tej kratki dobi v stanu marsikaj koristnega storiti. Podrobno naštevam vseh uspehov bi nas dovelo predaleč in tu ni na mestu; stvar posameznih državnih poslancev je, da to obrazložijo svojim volivcem. Vendar omenjam dve veliki reči iz najnovejše dobe: vladno predlogo o splošnem ljudskem zavarovanju in dalmatinsko železnico.

Splošno zavarovanje za starost in onemoglost je velikanski korak naprej v interesu delavstva, kmečkega in obrtnega stanu. In poslanci S. L. S. smo bili vedno v prvi vrsti med tistimi, ki so zahtevali, da to zavarovanje ne sme biti omejeno samo na delavce, kakor so hoteli socialni demokratje, ampak tudi na malega kmeta in obrtnika, ki sta tudi samo delavca in drugega nič.

In dalmatinska železnica! Kako velevažen činitelj postane za razvoj naše dežele, ko bo bela Ljubljana, središče Slovenstva in kranjske dežele, skozi Belo Krajino zvezana s Karlovcem in dalje s Splitom.

Ne bom naprej razlagal teh stvari, kajti moj čas je odmerjen.

Kar se tiče deželnega zbora, zamore naša stranka pokazati od zadnjih volitev sem na dve važni točki, ki sta nje izključna zasluga. Če nam tudi volitve niso dale večine v deželni zboru, posrečilo se nam je, dobiti večino v deželni odboru in deželna uprava je prešla v roke S. L. S., predno še je ista bila v stanu, dobiti večino v deželni zboru. In kdorkoli je imel odkar so zasedli naši močje stole v deželni odboru, tam kaj opraviti, se je lahko prepričal, da vlada sedaj v deželni odboru nov duh, duh, ki je ljudstvu prijazen, osobito tistemu stanu, ki ima tam največ opraviti: kmečkemu.

Druga točka, ki smo jo dosegli, kakor smo obljubili: izvojevali smo volivno preosnovo in s tem dosegli glavno stvar. Iz splošne in enake volivne pravice izide dvanajst novih mandatov, in od teh jih je deset, o katerih bo imel odločevati kmečki stan. Sigurno je, ako bo vladala v stranki edinost, da bo ista sama zase, zoper obe ostali stranki, imela večino v deželni zboru.

S tem se je doseglo veliko več, nego v katerikoli drugi deželi. Zelena Štajerska je dvakrat večja, in dobi samo deset mandatov, pri nas pa ednajst. Po tej volivni preosnovi je, kakor sem že omenil omogočena, da, zasigurana naša večina v de-

želni zboru. Zato je treba le dosedanje edinosti stranke pri volitvah. Če dobi stranka večino, potem je v stanu, pozitivno izvrševati svoj program v okviru deželne zakonodaje in uprave. Stranka bo potem v stanu pokazati, kaj zna. Deželni zbor kranjski bo prvi, v katerem bo S. L. S. sama imela večino.

Njeno delo pa je omejeno. Prva meja je kompetenca deželnega zbora, druga so sredstva.

Kar se delokroga tiče, vam je znano, da je isti jako vezan in omejen na deželno kulturo v najširšem smislu besede. Sem spadajo vodovodne zgradbe in regulacije voda, predvsem pa tista nujna zadeva, ki se mora hitro rešiti v interesu kmečkega stanu: lovski zakon. Dalje spadajo sem ceste in druga občila, velik del šolstva, občinske zadeve in zdravstvene stvari. Vse to bo treba reševati v ljudstvu prijaznem smislu, to je drugače, kakor dosedaj.

Druga meja so sredstva. Razmere v deželni gospodarstvu so silno žalostne. Proračun za prihodnje leto izkazuje en milijon deficita, en milijon primanjkljaja po odbitku vseh davkov. Z dolgovi se ne dajo delati velike umetnosti, to je stara reč, ampak naša stranka se bo resno in odločno lotila v prvi vrsti saniranja deželnih financ. To bo poglavitna točka delovanja prihodnjega deželnega zbora. Naša stranka si je postavila pri tem težko nalogo saniranja deželnih financ brez povečanja bremen delavskih slojev. Tudi tega problema se ne bo ustrašila, in upam, da bo to vprašanje uspešno rešila. Povdarjam, da se bo stranka lotila zgolj stvarnega dela v blagor ljudstva. Pri tem ji bo vsak sodelavec dobro došel. S. L. S. osobito ne bo videla svoje naloge v tem, zatirati to ali ono manjšino. Nasprotno, prizadevala si bo po svojih močeh pritegniti manjšino k pozitivnemu delu. Blagor ljudstva ji bo vrhovna postava.

V vseh okoliščinah bo pa storila tudi svojo narodno dolžnost in varovala slovenski značaj naše dežele.

Kar se državnega zbora tiče, stoji za nas v ospredju vprašanje zblizanja obeh jugoslovanskih klubov, t. j. »Slovenskega kluba« in »Zveze južnih Slavena«.

Dve vprašanji nastajata tukaj: prvič ali je to zblizanje potrebno in ali je mogoče.

Potreba, ali vsaj umestnost se mi zdi dana po dveh dejstvih: prvič po parlamentarnem položaju; drugič po zgodovinskem činu z dne 5. oktobra t. l.

Prvo dejstvo je manjšega pomena. Sprememba v ministrstvu, ki se je izvršila te dni in dogodki, ki so bili z njo združeni, so pokazali, da je parlamentarna in politična konstelacija popolnoma negotova. Na drugi strani pa vidimo v vseh narodnih saborih združevanje vseh pripadnikov iste narodnosti, če tudi pripadajo različnim strankam. Računati nam je z močnim nemškim, poljskim in češkim blokom.

V teh razmerah stremi kazalo naše ure proti jugoslovanskemu bloku. Ustvariti jugoslovanskemu življu močno pozicijo, ki je sposobna v vseh okoliščinah, naj pride kar hoče, zavarovati interese slovenskega juga, to je važna naloga, ki nas čaka.

Nato nas uputuje tudi zgodovinski čin z dne 5. oktobra t. l., to je aneksija Bosne in Hercegovine. Ta čin, s katerim je naš presvitli cesar razširil svojo suvereniteto na ti deželi, zadeva eksistenčno vprašanje Jugoslovancev; zlasti se gre za bodočo zgodovinsko vlogo avstrijskih Jugoslovancev, torej tudi Slovencev.

Blizu dva milijona Jugoslovancev se je s tem činom na novo priklopilo deželam našega vladarja. To je dejstvo, ki z dinamično silo vpliva na razvoj avstrijskega jugoslovanstva. Činu z dne 5. oktobra bo v doglednem času moral z neizogibno silo slediti drugi čin: priklopitev Bosne in

Hercegovine sosednim hrvatskim deželam. Potem se pa odpre perspektiva, da se tudi naše slovensko vprašanja definitivno reši pod žezlom habsburške dinastije.

Jasno je torej, da je danes zgodovinski moment za življenje našega naroda.

V tem zgodovinskem momentu se podaja neizogibna potreba, pokazati svetu kolikor mogoče enotno jugoslovansko individualnost, osobito tudi v obliki kolikor mogoče enotne organizacije vseh jugoslovanskih narodnih zastopnikov v državnem zboru.

Zbližanje je torej potrebno. Ali je pa tudi mogoče? Mogoče s stališča naše stranke — kajti, da je prvi pogoj za zmožnost zblizanja tozadevna volja na obeh straneh, to je samo po sebi umevno. Možnost pride tedaj za nas šele v pošte, če se pokaže volje na drugi strani — kajti letali ne bomo za nikomur.

Tu treba ločiti načelno in praktično možnost. Načelnih pomislekov nikdar ni bilo, ker načelno stoji tudi »Zveza južnih Slavena«, če tudi šteje liberalce v svoji sredi — na krščanskem temelju, večina »Zveze« stoji na krščanskih načelih — saj ni v nobenem klubu toliko duhovnikov. — Liberalna manjšina doslej ni bila v stanju, spraviti »Zvezo« v liberalno smer in bo to tem manj mogla, če se zblizanje uresniči. Načelnega zadržka torej ni.

Zadržki so bili le praktično-političnega značaja. Osobito so izvirali iz tega, da S. L. S. ni hotela, da bi ljudski poslanci imeli katerikoli stik z nekaterimi liberalnimi slovenskimi poslanci, ki so se dali voliti v znamenju protiverske in protiljudske gonje.

Od tistih mal pa se je marsikaj spremenilo. Naša liberalna stranka je opustila brezupni boj zoper deželnozborsko volivno reforlo. Priznala je lojalno, da gre S. L. S. večina v našem deželnem zboru. Tudi protiverska gonja v glavnem glasilu naše liberalne stranke je v zadnjem času ponehala. To je že nekaj. Pomisleki zoper zblizanje so torej manjši.

O taktiki mora odločevati politična potreba. In če je politična potreba tako močna, da je treba kaj storiti, se to tudi mora storiti.

Takrat, ko smo bili izvoljeni, te potrebe ni bilo, danes pa je ta potreba! In zaradi tega nameravam danes to zblizanje predlagati.

Ampak osigurati je treba na vsak način eno, in to je predpogoj, conditio sine qua non, pogoj, od katerega ne odnehamo, in to je, da se osigura poslancem S. L. S. tudi zanaprej popolna svoboda za izvrševanje programa S. L. S.

Od svojih načel ne odnehamo niti za las; to smo dolžni sebi, to nam veva vest, to smo dolžni slovenskemu ljudstvu!

Takoj, ko se snide državni zbor, nameravam staviti v »Slovenskem klubu« nasvet, da isti v smislu mojih zgorajšnjih izvajanj, stavi točne predloge »Zvezi južnih Slavena« za osnutek skupne parlamentarne enote.

V to ime pa prosim, cenjeni zaupniki, vašega potrdila, ker brez tega se ne upam storiti tako važnega koraka.

Ako pa bodele moje namero odobrili, potem se nadejam, da nastane v kratkem nova parlamentarna konstelacija, v kateri bode združena jugoslovanska falanga važen faktor, preko katerega nihče ne bo mogel na dnevni red.

Povejte mi, gospodje zaupniki, odkrito svoje mnenje, a jaz sklepam z vročo željo: Bog blagoslovi pote S. L. S.! (Burno odobravanje.)

Nato predlaga dr. Vladimir Pegan sledečo

resolucijo:

Uvažujoč narodno-politični položaj na slovanskem jugu, ki je nastal o posledici aneksije Bosne in Hercegovine, uvažujoč nadalje posebne politične razmere na Kranjskem in v slovenskih pokrajinah S. L. S. ne odklanja možnosti, da poslanci S. L. S. v državnem zboru pritrjuje zblizanju »Slovenskega kluba« in »Zvezi južnih Slavena« pod pogojem, da varujejo v polnem obsegu načela S. L. S. in svobodno izvrševanje njenega programa. — V tem okviru dovoljuje shod zaupnikov poslancem S. L. S. prosto roko.

Resolucija je bila soglasno in z velikim odobravanjem sprejeta.

Izpremembra organizacije S. L. S.

Dr. Šusteršič nato poroča o izpremembi osrednje organizacije S. L. S. Doslej je bila zasnovana organizacija na tri faktore; prvič zbor zaupnikov, ki ostane tudi v bodoče, drugič je bil glavni osrednji odbor in tretjič strankino vodstvo. Glavni osrednji odbor ni mogel priti do posebnega življenja, najbolj je delovalo vodstvo in zbor zaupnikov, ki se je pa sešel le ob važnih povodih. Tako je vsa moč stranke ležala v vodstvu. Ko pa stranka raste in pridobiva moč in vpliv,

nastopa želja iz raznih krajev dežele, da bi bili tudi zastopani v vodstvu. Vodstvo je prišlo do soglasnega zaključka, da se vodstvo postavi na najširšo podlago, da bo vodstvo stranke nekaj strankin parlament, v katerem bodo delegati cele dežele. Za vsakdanje podrobno delo naj se izbere iz vodstva izvršilni odbor. Predlaga načrt za osrednjo organizacijo, s katero se stranka postavi na širšo podlago. Somišljeniki iz cele dežele bodo odslej zastopani v vodstvu. Tozadevni dr. Šusteršičevi predlogi so bili soglasno sprejeti.

Drž. poslanec g. Gostinčar predlaga v vodstvo stranke naslednje gospode:

Luka Smolnikar, vikar, Ljubljana; Andrej Kalan, prelat-kanonik, Ljubljana; dr. Viljem Schweitzer, advokat, Ljubljana, Josip Šiška, kanonik, Ljubljana; dr. Doljšak, zdravnik, Ljubljana; Ivan Stanovnik, župan, Horjul; Anton Jeriha, delavec, D. M. Polje; Ivan Kregar, pasar, svetnik trg. in obrtne zbornice, Ljubljana; Čatar Alojzij, delavec, Ljubljana; Ant. Belec, župan, Št. Vid nad Ljubljano; Ant. Koblar, dekan, Kranj; dr. Aleš Ušeničnik, prof. bogoslovja, Ljubljana; Jan. Kalan, župnik, Zapog; Rajko Marenčič, trgovec in posestnik, Kranj; Ivan Podlesnik, posestnik, Ljubljana. (Sprejeto.)

Proti Stanovnikovi kandidaturi v vodstvo se je vnela ostra debata, nakar je bil Stanovnik skoro soglasno izvoljen. Zbor je priredil Stanovniku prisrčno ovacijo.

Dr. Šusteršič načelnik S. L. S.

Državni poslanec Povše je predlagal zboru, naj se zopet izvoli za načelnika stranke dr. Ivana Šusteršiča, katerega zasluga je, da je S. L. S. dospela na ono stališče, da more izvrševati svoj program na blagor naroda. Ob dr. Šusteršičevem vodstvu bomo lahko mirno gledali v bodočnost domovine. Tako vodstvo pa potrebujemo posebno sedaj, ko gremo nasproti resnim časom, v katerih bo v parlamentu tudi zatiran slovenski rod stopil na plan in zahteval pravice Jugoslovonom. Dr. Šusteršič je bil ob velikanskem navdušenju soglasno izvoljen za načelnika S. L. S.

Kandidatje S. L. S.

Dr. Schweitzer je v imenu vodstva S. L. S. poročal o kandidatih. Povdarjal je, da je to zgodovinsko pomemben dan za deželo. Zasluga S. L. S. je, da širši sloji dobe volivno pravico. Sedaj je treba delati, da stranka pridrži priborjene mandate. Povdarja, da so vsi kandidati z ogromno večino odobreni po okrajnih organizacijah.

1. Okraj Kranj, Škofja Loka: **Evgen Jarc**, c. kr. gimnazijski profesor v Ljubljani.

2. Okraj Radeče-Litija-Višnja gora: **dr. Ivan Zajec**, zdravnik c. kr. tobačne tovarne v Ljubljani.

3. Ljubljanska okolica: **Mihael Dimnik**, posestnik v Jaršah in načelnik »Kmečke zveze« ljubljanske okolice.

4. Okraj Ribnica, Žužemberk, Kočevje: **dr. Vladislav Pegan**, odvetnik v Ljubljani.

Zaupnik Janez Šinkovec iz Ambrusa: Pri zadnji volitvi smo bili za g. župana Vehovca, ker je pa takrat g. Vehovec odstopil, smo volili g. Mandelja. Volili bomo sedaj g. dr. Pegana, ker ga priporoča S. L. S. Želi, da bi se dr. Pegan volivcem osebno predstavil in da bi S. L. S. delovala za doslej zapuščeno Suho Krajino.

Dr. Šusteršič izjavlja: G. županu Vehovcu izreka stranka popolno zaupanje. To je pokazala tudi s tem, ker ga je zadnjič hotela proglasiti za kandidata, a je g. Vehovec se v zadnjem hipu odpovedal. V sporazumu s celim volivnim okrajem sedaj stranka postavlja kandidatom g. dr. Pegana. Šele v soboto zvečer je prišlo neko pismo za g. Vehovca, ko se je ogromna večina že izrekla za dr. Pegana. Če bi se kandidaturo g. Vehovčeve prejel oglasilo, bi se jo gotovo tudi upoštevalo, sedaj, ko se je velika večina že izrekla za g. dr. Pegana, je pa prepozno. Govornik je prepričan, da bo tudi g. župan Vehovec kot zaupnik S. L. S. deloval za tega kandidata.

G. dr. Lampe konstatira, da je gospod Mandelj eden najbolj delavnih poslancev. V imenu dr. Pegana tudi obljublja, da bo S. L. S. preskrbela Suhi Krajini vode in cestnih zvez.

5. Okraj Postojna, Vipava, Lož, Ilir. Bistrica: **Jernej Ravnikar**, nadučitelj v Trnovem pri Ilirski Bistrici.

6. Okraj Kamnik, Brdo: **Ivan Lavrenčič**, dekan v Kamniku.

7. Okraj Radovljica, Tržič, Kranjska gora: **Janez Piber**, župnik v Bohinjski Bistrici.

8. Okraj Trebnje, Mokronog, Kostanjevica: **Janez Nep. Hladnik**, župnik v Trebelnem.

9. Okraj Novo mesto, Črnomelj, Metlika: **Josip Zorc**, župan in posestnik v Kandiji.

Duhovnik svetnik č. g. župnik Podboj je navdušeno hvalil odlične lastnosti g. župana Zorca, ki najvzornejše vodi največjo občino za Ljubljano.

10. Okraj Vrhnika, Idrija, Cirknica: **Anton Kobi**, posestnik in trgovec na Bregu pri Borovnici.

Vse te kandidature so bile soglasno odobrene.

Glede mesta Ljubljane je shod pooblastil vodstvo, da vodstvo samostojno sklepa glede kandidatur v Ljubljani.

Predsednik zbora g. poslanec Povše je zaključil shod s predlogom, da odpošlje shod zaupnikov udanostni brzojavki: sv. očetu povodom današnje njegove zlate maše in cesarju povodom njegovega vladarskega jubileja. Predlog je bil soglasno sprejet, g. predsednik shoda pa pooblaščen, da odpošlje brzojavki. Končno je predsednik pozival zborovalce, naj se vsi navdušeno podvržebo vzvišenim ciljem S. L. S., ki hoče osrečiti domovino. To kar je večina sklenila, mora biti vsem sveto. Delujmo vsi za moč S. L. S., da izvojuje vse, kar je v korist ljubljani naši domovini.

NAJNOVEJŠA POLITIŠKA POROČILA.

Češki listi o novem ministrstvu.

Praga, 16. novembra. »Venkov« izjavlja, da sedanji vladi ne zaupa. Dr. Začek je navadni nadzornik, ki opazuje dogodke v ministrskem svetu. Mora se pa zavedati, kako mora postopati v Bienertovem uradniškem ministrstvu in ne sme igrati drugačne vloge. Na ljubo češkemu ministru krajanu ne bomo opustili svojega načrta in ne bomo podpirali uradniške vlade. Potreben je nadaljni boj in je umestna zgolj ostra opozicija. »Narodni Listi« pišejo, da si ohrani češka državnozborska delegacija popolnoma proste roke, dasi je imenovan dr. Začek za češkega ministra krajana.

Socialni demokrati in uradniško ministrstvo.

Praga, 16. novembra. Danes sklepa izvrševalni odbor češke socialne demokracije o stališču nasproti Bienertovi vladi. Socialni demokrati so priredili tudi shod, na katerem je govoril poslanec Nemeček o uradniškem ministrstvu. Ostro je grajal postopanje meščanskih strank ob krizi. Socialna demokracija bo nadzirala Bienertovo vladno. Sedanjemu vladnemu načinu ne zaupa. Najodločnejše bo zastopala svoja načela nasproti Bienertu.

Bumel praških nemških buršev v senci bajonetov.

Praga, 16. novembra. Včeraj zgodaj jutraj je bilo na Přikopih zelo živahno. Ob obeh hodnikih so zasedli policisti in orožniki svoja mesta, da takoj intervenirajo. Policijski ravnatelj Krikava z visokimi policijskimi uradniki je sam vodil policijske odredbe. Došel je tudi praški župan dr. Groš in več čeških kakor tudi nemških poslancev in profesorjev praškega nemškega vseučilišča. Ob pol 11. uri so pričeli »Karolinci« bumel, sledili so jim drugi nemški burši. Na nasprotnem hodniku se je zbralo veliko Čehov, ki so glasno klicali buršom »Hanba!« Kordona Čehi niso mogli predreti. Dva nemška burša, ki sta zašla med Čeha, so pretepli. Policija ju je odvedla na nasprotni hodnik. Krikava je dal izprazniti vozi del Přikope. Ob 11. uri je došel na Přikope Klofač s svojimi somišljeniki, ki so mu živahno klicali »Na zdar!« Klofač je hujskal množico, pol. konc. dr. Gellner mu je svetoval, naj pomirjevalno vpliva, v sled česar se je Klofač pritožil pri Krikavi, ki je pa sam svetoval Klofaču, naj pomirjevalno vpliva. Klofač in praški podžupan Jiousek sta z ozirom na razburjenost množice prosila Krikavo, naj bumel prepove. Krikava je zagrozil, da če ne nastane mir, bo dal izprazniti Přikope. Med tem se je pa posrečilo več Čehom predreti kordona in priti med burše, kjer se je vršilo več spopadov, a nemire so hitro potlačili orožniki in policisti. Pred nemško kazino se je zbralo več sto Čehov. Krikava je nato ukazal, naj razženejo demonstrante. Nemški burši so se umaknili v kazino, nakar so orožniki izpraznili trg. Ob pol 1. uri je bilo popolnoma mirno, kakor tudi popoldne.

Viljemov tajnik umrl.

Donaueschingen, 16. nov. Ker je umrl Viljemov tajnik grof Hülsen Haeseler, Viljem ne potuje v Kiel, marveč naravnost v Berlin, kjer se snide z Bülowom.

Slavlje papeževega jubileja v Sarajevu.

Sarajevo, 16. novembra. Nadškof Stadler je celebriral včeraj sveto mašo v proslavo jubileja papeža Pija X. Navzoč je bil deželni načelnik s civilnimi in vojaškimi dostojanstveniki.

Vstaja v Arabiji.

Carigrad, 16. novembra. Položaj v Meki in v okolici je opasen. Odstavljeni

emir Ali paša je napadel vse čuvajnice. Napadalci so imeli velike izgube. Neki šerif je napravil mir.

Bolgarsko sobranje.

Sofija, 16. novembra. V seji bolgarskega sobranja dne 14. t. m. je naglašal ministrski predsednik Malinov v dolgem govoru med drugim, da so Bolgari pred vsem Bolgari in potem Slovani. Zanimal je skupnost med izjavo o neodvisnosti Bolgarske in o priključitvi Bosne in Hercegovine Avstriji. Ni obstajala nikaka pogodba, ni bilo nobene entente med obema državama. Usoda Bosne in Hercegovine se ni odločila v Tyrnovu, marveč v Berlinu. Krivično je sumničnem, da je Bolgarija olajšala aneksijo, kar pokaže bodočnost. Tri dni predno se je proglasila neodvisnost Bolgarske, je poročal naš petburški agent, da se bosta anektiral Bosna in Hercegovina. Zunanji minister je naglašal, da za razmere v Makedoniji ni bila odgovorna Bolgarija. Bolgarija ima odstraniti vse, kar pospešuje nesporazumljenje med Turčijo in Bolgarijo. Aneksija Bosne in Hercegovine je bila znana nekaj dni prej, ko se je proglasila neodvisnost Bolgarske. Bolgarija ni prva kršila berlinske pogodbe. Naše razmere so z vsemi državami dobre. Da smo nekaj storili, dokazuje, da nam Turčija ni napovedala vojke, ker nam zaupa. Rumunija je navdušeno pozdravila našo neodvisnost, le Srbi niso imeli dobre besede za nas, med tem ko so potrdili Črnogorci neodvisnost. Izjavil je, da upa, da pritrdijo velevlasti neodvisnost Bolgarske.

Političen maček.

V starih bukvah se bere, da je francoski pesnik Desbarreaux v viharju bežal v neko gostilno in naročil jajčjo jed s slanino. Ker pa je bilo v petek, mu je verni gostilničar le nerad ustregel. Ko pa je stala naročena večerja na mizi, je začel treskati. Desbarreaux vznevoljen zagradi skledo in vrže jed skozi okno, rekoč: »Tant de bruit pour une omelette!« Nekaj podobnega se je minuli petek dogodilo na Dunaju. Od 10. ure dopoldne v pozno noč so se s kratkimi presledki vršila pogajanja voditeljev koalicijskih strank z baronom Bienertom. Ponudil jim je mehke ministrske sedeže, toda zahteval tudi, naj se z ozirom na notranje in zunanje politične razmere vsaj za nekaj tednov odloži češko-nemško vprašanje. Baron Bienert je dobro vedel in se bal, da se bodo stepli ob tej slanini. L' appétit vient en mangeant. Nesreča je še hotela, da so na preži stali razni nepovabljeni gosti, ki so na hodnikih kričali o narodnem izdajstvu. In tako so se gostje razšli proti jutru lačni in zaspani z ogromnim političnim mačkom. Sedaj pa drug drugemu očitajo politično neznačajnost in nenasitljivost. Baron Bienert je potrpežljivo poslušal in miril dolgotrajni prepir čez dovoljeno uro. Končno je zaprl vrata in cesarju nasvetoval uradniško vladno. In kaj sedaj? Lasje jih bole in vest jim očita, da so državo postavili pred vso Evropo na javno sramotišče, zadali najhujši udarec parlamentarizmu in da se smejejo v pest neprijatelji splošne in enake volivne pravice ter vsi javni in prikriti sovražniki države. V politiki velja moč in stremljenje za smotri, ki jih zahtevajo državne in ljudske koristi. Salus rei publicae suprema lex esto. In to geslo velja v prvi vrsti za moža, ki se čutijo poklicane, da vodijo narode in vladajo državo. Ako se pa pred očmi razvijajo zgodovinsko važni dogodki, ako naokrog neprijatelji rožljajo z orožjem in se — last not least — težišče monarhije premika od Dunaja proti Budimpešti, potem so zadnji dogodki žalostno znamenje ali politični kratkovidnosti ali pa nameravani uspehi tistih krogov, ki prisegajo na vsenemški program. Prvi in drugi so odgovorni za posledice, pa tudi za splošno ljudsko nevoljo.

V trenutku, ko si je država prisvojila dve pokrajini in je treba braniti to posest, prepirajo se »državniki« o krajevnih napih in za nočnega čuvaja. Po ulicah razgraja vsenemška mladina in provzroča ministrske krize, ko je v nevarnosti imetje in življenje stotisočih družin. Ulica ubija parlament in ruši svojo državno avtoriteto. Nemški dijaki so kontrolna oblast državnega zbora in pisana čepica nemškega »bumlerja« Gesslerjev klobuk. Bataljoni vojakov, orožnikov in redarjev mora stržiti v Pragi stotino mladih nemških postopcev, da ni žaljena čast matere Germanije. Država je kot velesila izvršila aneksijo Bosne in Hercegovine in jo bode tudi branila. Ako pa premesti rogovilastega vseučiliškega profesorja ali kričavega sodnega praktikanta, zruši se takoj ministrstvo in ustavi parlamentarni stroj.

Žebelj je zadel na glavo znani politični filozof grof Dzieduszycki, ki je zadnja pogajanja označil z besedami: »Baron

Bienertli naj pokliče v parlament Klofača in Pacherja, pa je kriza poravnana vsaj začasno. Če pa graška tetka škodoželjno jezika v svet, da je Palacky rodil Riegra, ta Kramafa in Kramaf Klofača, je rodopis nemških prestolonaslednikov onemu na las podoben. Za Šmerlingom Plener, za Plenerjem Pergelt in sedaj je na vrsti Pacher. In to dejstvo povzroča glavobol v liberalnem nemškem taboru. Političnega mačka zdravijo z upanjem, da se vse liberalne razkropljene čete zbera v enem taboru, pod enim vodstvom. Mi jim privoščimo to veselje, ker poznamo vse desetnike, ki se ponašajo z generalsko uniformo. Slabi advokati so, ki se pravdajo za prvenstvo na stroške države in prebivalstva. Frazerji so, ki v kurjem jajcu iščejo lisičje dlake.

Pa pustimo to raziskavanje nečedne zakulisne politike, ki se gabi vsakemu rodoljubu. Baron Bienertli je sestavil uradniško ministrstvo iz najstarejših sekcij-skih načelnikov. Nemška glasila naglašajo z vidnim zadovoljstvom, da je v prehodnem kabinetu osem Nemcev in le pet Slovanov, namreč: Abrahamovič, Jorkaš-Koch, Kanera, Pop in Začek. Ti morajo ne bodo kalili vode. Skrbeli bodo kot vestni uradniki, da ne zmanjka mazila za državni stroj. Potrudili se bodo gotovo tudi, da ne zastane in zaspi parlamentarizem. To pa se jim posreči le tedaj, ako spoznajo voditelji nemških strank, da so tudi Avstriji, da za vse narode velja ravnopravnost in da je smešno s topovi streljati na mušice.

Dnevne novice.

+ **Občni zbor zveze telovadnih od-sekov S. K. S. Z.**, ki se je vršil včeraj dopoldne v veliki dvorani hotela »Union«, je bil izredno dobro obiskan. Zastopanih je bilo 26 telovadnih odsekov. Vzorno disciplino so pokazali v zvezi združeni od-seki, ki so poslali svoje zastopnike na občni zbor. Iz Maribora, Celja, Gorice, Podgore pri Gorici, Idrije, St. Ruperta in še iz mnogih drugih oddaljenih krajev so prišli mladeniči. Pot ni bila združena samo z materijelnimi stroški, ampak treba je bilo tudi precej napora. Idrijčani n. pr. so šli šest ur peš po od snega zamenetem potu. Čast takim mladeničem! Po lepem nagovoru predsednika dr. Lovro Pogačnika so bila soglasno odobrena ugodna poročila predsednika, načelnika, blagajnika in tajnika. Veliko pozornost sta vzbujali poročila o statistiki in splošno pohvaljeni »Mladosti«. Nato so se vršile volitve, pri katerih so bili per acclamationem soglasno izvoljeni sledeči funkcionarji: predsednik dr. Lovro Pogačnik; prvi podpredsednik Ivan Podlesnik; drugi podpredsednik Leopold Turšič, Logatec; tajnik Srečko Pavlin; namestnik Fran Puc; blagajnik Val. Zabret, St. Vid; namestnik Ferdo Leskovar, Maribor; načelnik Vojt. Jeločnik; podnačelnik Maks Zen; drugi podnačelnik Josip Medvešček; zapisnikar Pavel Kržan; zvezni nadzorniki: Gabrijel Bevk, Cerkno; Janko Jovan, Kamnik; J. Pušnik, Celje; Avg. Sinkovec, Škofja Loka; organizatorični revizorji: Ivan Štercin, Komenda; Karol Čuk, Jesenice; Stan-ko Dostal, Metlika; Jurij Murnik, Radov-ljica; Ivan Zupan, Trbovlje; tehnični nad-zorniki: Fr. Zavodnik, St. Vid; Iv. Gogola, Trnovo; Ivan Kogelj, Idrija; Pavel Kržan, Ljubljana; Anton Cerar, Kamnik. — Zvez-na telovadba se bo leta 1909 vršila v Kam-niku. Okrajne telovadbe bodo v Radov-ljici za Gorenjsko, v Logatcu in Vipavi za Notranjsko. Tudi na Štajerskem (Trbovlje oziroma St. Jurij ob južni železnici) bo javna telovadba, istotako na Koroškem. Med slučajnostmi je bilo sprejetih več za agitacijo in izpolnitev organizacije važ-nih sklepov. Govoril je tudi državni po-slanec Gostinčar o mladini, naši bodočno-sti. Predsednik se je zahvalil navzočim za obilo udeležbo, navzočemu kanoniku Šiški za daritev svete maše in državnemu po-slanecu Gostinčarju za navduševalne bese-de, ter zaključil ob 12. uri in pol občni zbor. — Popoldne ob 2. uri se je vršil v veliki dvorani »Uniona« vzoren nastop ljubljanskega odseka. Natačeno polna ga-lerija ni štedila z obilnim odobravanjem vrlim telovadcem in telovadkam. — Iz statistike posnemamo, da je vseh telovad-nih odsekov 37, na Gorenjskem 15, na Do-lenjskem 4, na Notranjskem 13, na Šta-jerskem 3, na Goriškem 4. Leta 1906 sta bila samo dva odseka. Telovadcev je 814, mladeničev sploh pa je organiziranih v odsekih tretjina več, torej okoli 1085, na »Mladost« pa je naročenih, všteti inla-dinske prijatelje in organizatorje, dozdaj že 2500, pa število od dne do dne raste. Povprečni obisk pri telovadbi na uro je 557. Podpornih članov je 269. Naraščaja je 500, torej telovadcev z naraščanjem vred 1314, z drugimi mladeniči vred, ki so člani organizacije, je torej vseh skupaj okoli

1600. Lastne telovadnice ima 25 odsekov. Javnih telovadb je bilo 15, izletov 68, pre-davanj 93 brez vsakotedenskih rednih fan-tovskih sestankov, kjer se vselej predava, trobentačev je 47. Veliko povedo te šte-vilke komaj dve leti stare organizacije! Na zdar!

+ **Na Slovenskem je sedem profesor-skih mest razpisanih**, ki še niso zasedena, čeravno so prošnje bile oddane in predlo-gi dotičnih deželnih šolskih svetov že dav-no v ministrstvu. Za šolsko leto 1907/8 (!) je bilo razpisano mesto prirodopisca na prvi državni gimnaziji v Ljubljani in me-sto matematikarja na gimnaziji v Gorici (po prof. Santelu). Za drugi tečaj 1907/8 je bilo razpisano mesto na celovškem učiteljski (po prof. Apihu). Za šolsko leto 1908/9 pa so bila razpisana sledeča mesta: na kočevski gimnaziji za slovenščino, na ljubljanski realki za risanje, na ljubljanski nemški gimnaziji za verouk, na goriškem slovenskem učiteljski za prirodopis. Službo opravljajo supletti. S tem prihrani dr-žava pri vsakem najmanj 1500 K, torej skupaj 10.500 K na leto in vse to na škodo Slovencev, ki bi morali biti imenovani na ta mesta. Veliko mest pa je, ki so izpraz-njena, a se ne razpišejo!

+ **Socialno-demokratski kandidati za deželnozborsko volitev na Kranjskem** so: Za mesto Ljubljana: Ebin Kristan, pi-satelj v Ljubljani. V ljubljanski okolici: Josip Petrič, strojevodja v Ljubljani. V okraju Radovljica, Kranjska gora, Tržič: Franc Bartl, upravitelj, načelnik okrajne bolniške blagajne v Ljubljani. V okraju Kranj, Škofja Loka: Josip Petrič, stroje-vodja v Ljubljani. V okraju Vrhnika, Lo-gatec, Idrija, Cerknica: Ivan Straus, poslo-vodja in občinski svetovalec v Idriji. V okraju: Postojna, Senožeče, Ilirska Bistri-ca, Vipava, Lož: Josip Novak, železničar v Spodnji Šiški. V okraju Litija, Višnja gora, Radeče: Mihael Čobal, vodja kon-sumnega društva v Zagorju. V okraju Ko-čevje, Ribnica, Velike Lašče, Žužemberk: Franc Bartl, upravitelj, načelnik okrajne bolniške blagajne v Ljubljani. V okraju Metlika, Rudolfovo, Črnomelj: Franc Schifferer, skladiščni mojster v Rudolfo-vem. V okraju Krško, Kostanjevica, Mo-kronog, Trebnje: Ebin Kristan, pisatelj v Ljubljani. V okraju Kamnik-Brdo: Ebin Kristan pisatelj v Ljubljani.

— **Preklicana prepoved.** Tržaško na-mestništvo je preklicalo prepoved, da se na Goriškem ne sme točiti novo vino do novega leta.

— **Lepa navada.** Lahj imajo to nava-do, da kadar umrje kak veljak med njimi, darujejo večje in manjše svote v razne namene: za »Lego Nazionale«, za dobro-delne zavode itd. Posebno mnogo dobi ob takih prilikah »Lega«. — Ne bilo bi na-pačno, če se tudi Slovenci opreimejo te na-vade, da kadar kdo umrje, čegar spomin treba počastiti, se podari kaj za obmejne Slovence! Prosimo gg. duhovnike, da opozarjajo ljudstvo na to.

— **Tečaj za sobne slikarje** otvorijo v Gorici.

— **Odbor političnega društva »Edi-nost«**, izvoljen na rednem občnem zboru, se je v prvi seji minulega torka konstitui-ral nastopno: Dr. Otokar Rybač, predse-dnik; dr. Edvard Slavik, prvi podpredse-dnik; Alojzij Goriup, drugi podpredsednik; dr. Josip Wilfan, tajnik; Filip Ivanišević, blagajnik.

— **Svobodna vožnja za rezerviste.** Te dni izda vojno ministrstvo nove pozivnice za rezerviste. Pozivnice bodo imele kup-pon, ki nakaže rezervistom svobodno vož-njo po železnici k orožnim vajam in do-mov.

— **Avgusta Ingliča**, postajenačelnika v Kranju, je odbor narodne čitalnice v Kranju v svoji zadnji seji izključil iz dru-štva zaradi njegovih podlih denunciacij napram njegovim uslužbencem in zaradi njegovega nemškutarskega vedenja.

— **Žensko mrtvo** in sicer v sami sraj-ci, so našli v četrtek zjutraj na Tabru pri Dornbergu v jarku pod oknom tebe hiše. O tem se govori marsikaj. Dosedaj še ni dognano, ali se je izvršil samoumori, ali pa kaj drugega. Danes se je podala sodniška komisija na lice mesta.

— **O strašni nesreči v Hammu** na Vestfalskem se poroča, da so se vršili ob prihodu princa Eitel Fritza pretresljivi in nevarni prizori. Mnogi je princ avto-mobil ustavila in ga ni pustila govoriti, marveč vpila: »Doli Bülow!« »Dajte nam delavsko varstvo!« itd. Nato se je podala k princu deputacija rudarjev, okinčanih z vojaškimi svetinjami in mu razložila vse nedostatke, zlasti pa zahtevala posebno rudniško državno postavbo. Princ je po-zorno poslušal in obljubil, da bo vse ce-sarju sporočil in storil, kar more, da se izboljša razmere. Žene in otroci so kar divji obupa, kajti odredilo se je, v gore-rove spustiti vodo, da se požar ne razširi dalje. V rovih je nad 300 rudarjev, ki so pa seveda vsi že mrtvi.

š **Lov na dva bradata divja kozla** je na razpolago v lovišču barona Borna pri Sv. Ani na Ljubelju proti odškodnini 250 kron. Ta svota se izroči društvu za pov-zdigo tujkega prometa na Kranjskem. Vprašanja je poslali na graščinsko oskrb-ništvo barona Friderika Borna pri Sv. Ani na Gorenjskem.

— **Pijanec zmrznil na cesti.** Dne 9. t. m. zjutraj so našli na cesti blizu Vinkurala v Pulju poljedelca Tomaža Rossando mrt-vega. Vračal se je s Pamera, kjer se je bil napil vina in žganja, domov v Vinkural, med potjo je iz neznanega vzroka slekel gornjo obleko, ki so jo našli ob cesti, ne mnogo dalje pa njega samega. Tisto noč je bil hud mraz, a tudi deževalo je.

Štajerske novice.

š **Ptuj.** Tudi v tukajšnjih liberalnih krogih se zatrjuje, da je kompromis med liberalno stranko in takozvanimi prvaki gotova stvar. Ploj in Jurtela nameravata kandidirati v ptujskem okraju na liberal-no-prvaški program. Pred ljudstvom bo-do vpili: Vse za vero, dom, cesarja, a sicer bodo zvesti zavezniki liberalcev. Dr. Jurtelo vendar le malo miče postati dežel-nega glavarja namestnik.

š **Liberalni kandidati.** Da bi vendar prišel vsaj do kandidature, dal se je dr. Kukovec že na glavnem zboru dne 8. no-vembra v Celju predlagati kandidatom za deželni zbor, seveda še samo kot kandi-dat in partibus infidelium. Ko je beseda padla, zahvalil se je dr. Kukovec za za-upanje ter svoj odgovor odložil na drug zaupen shod. Marsikateremu sili smehljaj na ustnice, samo dr. Kukovec menda mi-sli, da nihče ne spozna njegovih tajnih želj. Drug kandidat, ki mnogo sanja o mandatu za deželni zbor, je dr. Božič. On je zaradi tega spisal že celo par agrarnih člankov za liberalne liste. Tretji kandidat je narodni agrarec Jošt, ki ima sicer pri vodstvu največ bledih zavistnežev, a med ljudstvom še nemara največ pristašev. Bomo videli, kako se pri nasprotnikih kandidature razvijejo. Značilno je, da li-beralnim učiteljem nočejo dovoliti kandi-data, ker bi ljudstvo potem menda hitro spregledalo zadnje cilje liberalne stranke.

š **Namestnik Clary — poslanec dr. Benkovič.** V seji deželnega zbora 10. t. m. je štajerski namestnik odgovoril na in-terpelacijo poslanca Wastiana, v koliko odgovarja resnici izjava dr. Benkoviča v državnem zboru, da mu je namestnik sam priznal, da ljudstvo občudovanja vredno mirno prenaša popolno jezikovno nezna-nje uradnikov pri spodnještajerskih poli-tičnih uradih. V svojem odgovoru je na-mestnik še bolj točno kakor v lanskem ko-munikeju priznal, da dr. Benkovičeve tr-ditve odgovarjajo resnici; to dragoceno priznanje je seveda moralo zbsti naše nemške nacionalne prenapeteže, zato je namestnik nekoliko ustregel njih mašče-valnosti s tem, da je koncem odgovora dr. Benkoviču očital, da je njegovo izjavo popačil (Fälschung), češ, da ni priznal, da so uradniki »wildfremde Leute, die kein Herz für das Volk haben«. — Seveda dr. Benkovič tega ne bo mirno v žep vtaknil, ker nikdar ni trdil, da je namestnik s svojo izjavo o potrpežljivosti ljudstva pritrdil ravno navedeni trditvi dr. Benkoviča, ampak namestnikova izjava se je nanašala le na popolno neznanje jezika: To je posl. dr. Benkovič tudi v svojem stvar-nem popravku dva dni po svojem govoru v državnem zboru, odgovarjajoč na stvar-ni popravek poslanca Marckhla, naráv-nost povedal in vse druge domneve kot samoobsebi umevno neutemeljene izklju-čil; toda štajerski namestnik je ta popra-vek, oziroma pojasnilo, ki mu je dobro znano, v svojem odgovoru povsem prezr-l. Posl. dr. Benkovič bo zato v držav-nem zboru stavil interpelacijo na notra-njega ministra. — Naši »kompromisarji« v Celju so seveda to priliko zopet porabili, da so planili po dr. Benkoviču v zadnji številki »N. L.«, češ, da je namestnik re-kel, »da dr. Benkovič ni zavzel ekstrem-no narodnega stališča.« — Da se vidi, ka-ko ti kompromisarji grdo pačijo resnico, citiramo doslovno dotični pasus iz odgo-vora namestnikovega: »Izrazil sem na-men, za mlajše uradnike vpeljati jezikov-ne tečaje, da se odpomore neznanju jezi-ka; toda poslanec dr. Benkovič se ni po-sebno ogreval za to misel.« — Dr. Benko-vič se je tedaj protivil, da bi se tudi pri političnih uradih nastavljal kurzovce. »N. L.« pa zavija da dr. Benkovič ni zavzel ekstremno nacionalnega stališča. Kako pa hočete dobiti slovenske uradnike, če bo-demo še tu s »kurzovci« zadovoljni? — »N. L.« prav lepo preludira »kompromisu« s svojimi zavijanjij; pa vsaj vsakdo vé, da »N. Listu« ni za pošten kompromis, ampak le za to, da bi »Kmečko zvezo« spe-ljal na led in jo pognal pri volitvah med tri ognje. »Man merkt die Absicht, und wird nicht verstimmt!«

š **Linhart »Südmarkovec«.** Bivši so-cialni demokrat Linhart je srečno pri-jadral v tabor »Südmarke«. Na ustanov-nem shodu podružnice »Südmarke« za Brežice je bil glavni govornik za »Süd-marke«. Taka je doslednost socialnode-mokraških voditeljev!

š **Ivan Vošnjak aretiran.** Nemški listi poročajo, da je bil v Šoštanju aretiran bivši slovenski deželni poslanec Ivan Voš-njak. Osumljen je, da je kot član načelstva šoštanske posojilnice ponarejal knjige ter oškodil posojilnico za več stotisočev. Kon-kurz je proglašen nad posojilnico, kakor tudi nad premoženjem Vošnjakovim.

Ljubljanske novice.

lj **Meščanski klub** ima jutri (torek) večer ob osmi uri v »Unionu« v mali dvo-rani svoj redni večer. Nanj opozarjamo vse člane in prijatelje tega društva.

lj **Na nemški gimnaziji v Ljubljani** se je dovolila delitev 1. razreda na dve para-lelki. Postavno število učencev za usta-novitev paralelek je 50. Na nemški gimna-ziji je bilo v 1. razred sprejetih 44 učen-cev. K tem javnim učencem prišleti so tudi osem deklic privatistk, da so dobili šte-vilo 52 in s tem dozdevni povod za do-voljenje paralelke. Dekletom na prvi drž. gimnaziji je ministrstvo dovolilo prisot-stvovanje pri pouku, toda je dostavilo, da se zaradi njih ne sme ustanoviti paralelka. V Novem mestu je sprejetih v prvi raz-red 68 učencev, a dovoljenja za ustano-vitev paralelke še ni!

lj **G. Arnošt Windischer** je danes na-stopil kazen. Poslal nam je danes svojo vizitko z naslednjim opombo: Odhajajo v ječo kličem vsem prijateljem in znanec: Na veselo svidenje 16. maja 1909 in krepki Na zdar!

lj **Katoliško rokodelsko društvo** je imelo včeraj sijajno obiskano Martinov ve-čer. Poročilo priobčimo jutri.

lj **Ljubljanski občinski svet** bo imel jutri ob 5. uri popoldne izredno sejo.

lj **Nemški »Schulverein« za Spodnjo Šiško.** Za nemško šolo v Spodnji Šiški zgradi »Schulverein« novo šolsko po-slopje.

lj **Ljubljančan aretiran v Ptuju?** Nemški listi poročajo, da so v Ptuj ar-etalirali nekega Franca Bartla, ki se je pred-stavljaj za »inženirja iz Ljubljane« ter je popival po gostilnah ne da bi bil plačal.

lj **Kupčije na obroke.** Pred seboj imamo kopijo naročila, katero je sprejel tvrdka »Erster Grazer Abzahlungs-Wa-renhaus«. Ta tvrdka je protokolirana pod imenom M. Schwarz in kot njen imetnik S. Schwarz. Sedež tvrdke je v Gradcu, Mariahilferstraße 13 in v Ljubljani, sv. Petra cesta št. 32. Na hrbtu te kopije se dela tudi reklama za tvrdko s tem, da se bobneče oznanja predmete, ki jih ima tvrdka v zalogi. Prodaja pa tvrdka z eno besedo vse: zrcala, podobe, svetilke, otročje vozičke, stenske in žepne ure, pre-proge, platno, modnje stvari za dame, su-kno, konfekcije za dame, gospode in dečke itd. Ker se takih tvrdk, kakor je tvrdka Schwarz, ki po predležeči nam kopiji dela izključno le kupčije na obroke, poslužujejo v prvi vrsti, ako ne izključno le revnejši sloji ljubljanskega prebivalstva, naj tu, da obvarujemo te sloje občutne škode, opo-zorimo na nekatera določila zakona z dne 27. aprila 1896, drž. zak. št. 70, zadevajo-čega kupčije na obroke. Ako se sklene kupčija na obroke pismeno, mora dati pro-dajalec najkasneje pri izročitvi blaga kup-cu prepis obročnega lista. Tožiti se more kupca edino le na onem kraju, koder ima svoje redno bivališče. Temu nasproten dogovor ne veže kupca. Za slučaj odstopa od kupčije od strani prodajalca mora vr-niti prodajalec aro in vse plačane obroke z obrestmi in mora kupcu povrniti vse po-trebne in koristne izdatke, katere je imel kupec za zadevno stvar. Kupec mora pa vrniti stvar prodajalcu in mu za uporabo dati primerno odškodnino. Izgovoriti se sme kot kazen za zamudo samo izguba obrokov in nobena druga kazen. Ugovor prikrajšanja nad polovico prave vrednosti ostane vžlic odpovedi itd. kupcu vedno pridržan. Doba zastaranja ne sme znašati manj kot tri leta. Kupec lahko nedostatke uveljavlja do popolnega plačila kupnine, torej tudi po preteku šestih mesecev. Ne-dostatkov ni treba naznanjati. Odpoved ti pravici je brez učinka. Vsi ravnokar na-vedenim zakonitim določilom nasprotujoči dogovori so neveljavni. Na nepristojnost se je uradoma ozirati celo do prodaje. Iz te kratke navedbe zakonitih določil lahko razvidijo kupci, da štiti zakon pri kupčijah na obroke vsestransko kupca. Stvar kupca je seveda, da se tudi poslužuje svo-jih pravic. Najvažnejša pravica je pač ta, da lahko kupec v roku treh let vsaki čas razdere kupčijo, ako je stvar za polovico manj vredna, nego znaša kupnina. Na to pravico opozarjamo posebno vse kupce. Vsak kupec, ki je sklenil kupčijo na obro-

5 kožuhovino podloženi kratki sako-i, mestni in potni kožuh

po vsaki ceni, kakor tudi konfekcijo za gospode, dame, dečke, deklice in otroke priporoča v največji izberi

Angleško skladišče oblek, **O. BERNATOVIĆ,** Ljubljana, Mestni trg šte. 5.

ke, naj dá kupljeno stvar ceniti po strokovnjaku in če kupnina presega za polovico pravo vrednost, brez vsakega ozira in usmiljenja tira prodajalca pred sodišče. Pred seboj imamo praktični zgled. Neka prodajalka L. C. je kupila pri tvrdki Schwarz paletot za 42 kron. Ko ga je pokazala strokovnjaku s prošnjo, da naj ga oceni, storil je le-ta to in konstatiral, da je paletot vreden kvečjemu 16 do 20 kron! Prodajalka se je zatekla nato k slovenskemu odvetniku. Predno je pa prišlo še do tožbe, vzela je tvrdka Schwarz hitro nazaj paletot in vrnila kupovalki plačani obrok. Tako naj bi v svojo korist postopal vsak kupec, ker bodo potem one tvrdke, ki se pečajo s kupčijami na obroke ali prodajale blago le po primernih in nepretiranih cenah ali pa opustile sploh take kupčije, ki bi ne nesle več starega ogromnega profita. Ker imamo itak dovolj solidnih trgovin, mislimo, da bomo prav lahko pogrešali vse take tvrdke. Kupujoče občinstvo naj pa v svojo korist uvaža naše umestne in dobrohotne nasvete.

Telefonska in brzojavna poročila.

CESAR ODSTOPIVŠIM MINISTROM.
Dunaj, 16. novembra. Jutrašnjia »Wiener Zeitung« bo priobčila cesarjevo pismo Becku. Cesar se Becku zahvaljuje za njegove zasluge in se pridržuje ga zopet uporabiti. Cesar se zahvaljuje tudi drugim odstopivšim ministrom, katere je odlikoval z redi. Prašek, Fiedler, Gessman in Ebenhoch so poleg tega cesarski tajni svetniki.

NESREČA V HAMMU.

Ham m, 16. novembra. Med pone-srečenimi rudarji je 40 Avstrijev, večina-ma Poljaki in Čehi. Število vseh žrtev ce-nijo na 374. Časopisje rudarsko upravo zelo napada, ker ni bilo varnostnih naprav v rudniku.

Meteorologično poročilo.

Višina n. morjem 3062 m, seo. zračni tlak 736.0 mm

Dni	Čas opa-zovanja	Stanje baro-metra v mm	Tempe-ratura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24 urah v mm
14	9. zveč.	742.8	-3.0	brezvetr.	jasno	
15	7. zjut.	44.7	0.5	sl. jvzh.	oblačno	0.0
	2. pop	47.9	-0.6	sl. vzjvzh.		
Srednja včerašnja temp. -3.1°, norm. 39°.						
15	9. zveč.	751.7	-3.2	sr. svzh.	oblačno	
16	7. zjut.	53.4	-4.5	sr. vzh.	pol. obl.	0.2
	2. pop.	52.4	-3.0	sl. jug	jasno	
Srednja predvčerašnja temp. 1.1°, norm. 3.7°.						

TRŽNE CENE.

Cene veljajo za 50 kg.

Budimpešta 16. novembra

Pšenica za april	12.75
Pšenica za oktober 1. 1909.	10.90
Rž za april 1. 1909.	10.75
Oves za april	8.56
Koruzna za maj 1. 1909	7.54
Efektiv 10—15 dražje.	

Razpisuje se služba

organista in cerkovnika

v Škofji Loki. Plača 1400 K. Nastop 15. decembra. 3007 3-2

Župni ura. v Škofji Loki, 13. novembra 1908.

Hiša na prodaj

Hiša z osmimi stanovanji in pro-dajalno, mesnico, ledenico, 3 kleti, hlevom, podom in vrtom se takoj **proda.** Naslov pove upravni-štvo »Slovenca«. 3009 3-2

3023 1-1

Potrtega srca naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, žalostno vest, da je naš preljubljeni soprog, oče in stari oče, gospod

Anton Ekar

danes po kratki bolezni, previden s sv. zakramenti, v starosti 71 let, mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb draga rajnika bo v sredo, dne 18. t. m. ob 8. uri zjutraj na župnem pokopališču Preddvorom.

Preddvor-Ljubljana, 16. nov. 1908.

Neža, roj. Sodnik soproga.

Anton sin. — Ana, roj. Dobršek si-naha — Veljka, Dušan vnuka.

Žalujejo ostali.

3022

Potrjim srcem javljam vsem so-rodnikom in znancem tužno vest, da je Bogu vsega mogočnemu dopadlo poklicati k Sebi gospo

Marijo Lukežič

ki je umrla včeraj dne 15. novembra ob pol 12. uri po noči, previdena s sv. zakramenti za umirajoče.

Pogreb predrage rajnice bo de-jutri ob 3. uri popoldne iz hiše za-losti, Ulice na grad na pokopališče k Sv. Kržu.

Nepozabno rajniko priporočamo v blag spomin.

Ljubljana, 16. novembra 1908

Žalujejo ostali.

3015

Zahvala.

Iskreno se zahvaljujemo za izraženo milo sočutje in izkazano zadnjo čast, povodom smrti prečast. g. kanonika novomeškega kapitelja, bisernega maš-nika i. t. d.

Jožefa Hočevarja

zlasti milost, gosp. proštu dr. Elbertu, g. predsedniku c. kr. okrajne sodnije dr. Kavčiču, g. okr. glavarju baronu Rechbachu, gg. zastopnikom stolnega in novomeškega kapitelja in c. kr. ura-dom, veleč. sosednim duh. sobratom, sl. zastopstvu mestne občine in so-sedne Smihelsko-Stopiške, sl. meščan-ski gardi in vsem drugim blagim udeležnikom spreveda

Žalujejo ostali.

Kavarna je vsak dan vso noč odprta.
Danes, ponedeljek, 16. novembra
koncert seksteta
:: na lok ::
v kavarni Ilirija.
Začetek ob 9. uri zvečer. Vstop prost.
3016 3-1 Spoštovanjem Štefan Miholič.

V južno - nemški predilnici
lep dobro katoliški kraj, dobi dela
več rodbin
moških in ženskih. Nahajajo se lepa stano-vanja z električno razsvetlavo, vodovodom in vrtom. Stroški za selitev se pošiljajo naprej. Pismene prijave pod šifro **S. K. 52-30** na **Rudolf Mosse, Augsburg, Ba-varsko.**
2906 3-3

Javna zahvala.

Dne 31. oktobra t. l. pogorela mi je do tal **mlekarna v Šent Petru**, ter je požar provzročil velikansko škodo. Zavarovan sem bil pri **c. kr. priv. občni zavarovalnici Assicurazioni Generali v Trstu**, katera je škodo takoj določila in me **v popolno zadovolj-nost odškodovala**, za kar izrekam tej ugledni zavarovalnici javno svoje priznanje in jo vsakomur toplo priporočam.

Zahvalujem se še posebno gospodu **J. Rögerju**, ravnatelju glav-nega zastopa v Ljubljani, kateri je tem povodom jako blagohotno postopal.

Postojna, dne 10. novembra 1908.

Anton Bolè,
trgovec in podjetnik.

3018 1-1

Globoko izpod cene

prodajam radi pomanjkanja prostora obleke in površnike, zimske suknje in dežne plašče za gospode in dečke kakor najmodernejšo konfekcijo za dame in deklice.

Konfekcijska trgovina **A. Lukič**

Pred škofijo šte. 19.

2811 14

Samo 6 dni

Havre New-York

Francoska prekomorska družba.
Odpotuje se iz Ljubljane vsak torek.
Vozne liste in pojasnila daje samo

Ed. Šmarda

obl. konc. potovalna pisarna Ljubljana,
Dunajska cesta št. 18, nasproti znane
gostilne pri „Figouu“. 1878 26-18

Najkoristnejši!

Najkoristnejši!

Miklavžev ali božični dar

pridnim otrokom je pač dobra knjiga. Kdor hoče vzgojiti dobre otroke, naj jim, da prebirati koristne knjige. Povesti, ki napeljujejo k dobremu zgledu, ki kažejo posledice slabega dejanja in povečujejo čednostno življenje, vplivajo na mladino navadno bolj vpešno kakor beseda bodisi resno opominjevanje ali strogo grajanje. Upamo, da nam torej Miklavž ne zameri, če ga opominimo na ne-katere za slovensko deco posebno koristne knjige. Za manjše otroke priporočamo v prvi vrsti posa-mezne vezane letnike lista:

„Angelček“

Otrokom prijatelj, učitelj in voditelj urejuje Anton Kržič.

Poleg resnobno podučnih, kratkočasnih pove-stic obsega „Angelček“ tudi mnogo gradiva za kratkočasno zabavo in nedolžno šalo. Otroke raz-veseljujejo tudi podobe, katerih je v listu v izobilju. Vsak letnik tega krasnega lista obsega navadno okoli 200 strani in ima velikost 12 1/2 x 19 1/2 cm. Kljub lepi obliki in zelo mnogostranski vsebini velja vsak letnik

trdo vezan samo 80 vinarjev.

S tem niso plačani niti tiskovni stroški, še manj pa vezava itd. Vendar pa velja ta **znižana cena** do novega leta. Dobijo se še vsi letniki od leta 1894, pa do leta 1906.

Na „Angelčka“ naj bi Miklavž ja ne pozabil, če podari vsakemu pridnemu otroku vsaj en letnik, še bolje pa več letnikov, bo napravil s tem mladini veliko veselje, a jej tudi mnogo koristil.

Za mladino, ki je že iz prve detinske dobe, pa se posebno priporoča:

„VRTEC“

„Časopis s podobami za slovensko mladino.“ Ta list skrbi, da ima vedno raznovrstno vsebino mikavno, podučno in zabavno v prozi in in poeziji, krasi ga mnogo podob. Vsebinska je zelo mnogostranska, oblika še večja kakor pri „Angelčku“ in se dobi vsak letnik do novega leta tudi po znižani ceni in sicer

vsak vezan letnik po K 3.—

Na razpologo so še letniki: 1889, 90, 91 in od letnika 1893 do letnika 1907.

Priporočamo tudi krasne

Spillmanove povesti

in sicer

1. zv.: Ljubite svoje sovražnike! Il. nat. Cena 40 v.
2. zv.: Maron krščenjski deček i. Libanona. Cena 40 v.
3. zv.: Marijina otroka. Povest iz kayakških gor. Cena 40 v.
4. zv.: Praški Judek. Povest. Il. natis. Cena 40 v.
5. zv.: Ujetnik morskega roparja. Povest. Cena 40 v.
6. zv.: Arumugam ali Indijski kneza. Povest. Cena 40 v.
7. zv.: Sultanovi sužnji. Cena 60 v.
8. zv.: Tri indijske povesti. Cena 60 v.
9. zv.: Krajčin nerak. Cena 60 v.
10. zv.: Zvesti sin. Cena 40 v.
11. zv.: Rdeča in bela vrtnica. Cena 40 v.
12. zv.: Korejska brsta. Cena 60 v.
13. zv.: Boj in zmaga. Cena 60 v.
14. zv.: Prisega huroškega glavarja. Cena 60 v.
15. zv.: Anaeli sužnjev. Cena 40 v.
16. zv.: Zl. tokopli. Cena 60 v.
17. zv.: Prvi med indijanci ali vožnja v Nikuraguo. Cena 60 v.

Vsak zvezek velja trdo vezan 20 vin. več.

Katoliška bukvarna v Ljubljani.

Podružnica

- v Spljetu -

- Delniška glavica -
- K 2.000.000. -

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani Stritarjeve ulice 2

priporoča promese na og. premijske srečke (cele à K 12.—, polovice à K 7.—, zrebanje 16. novembra, glavni dobiček 300.000 K, — promese na og. hipotekne srečke à K 4.—, zrebanje 14. novembra, glavni dobiček 70.000 K, — promese na 3% zemaljske srečke à K 5.—, zrebanje 16. novembra, glavni dobiček 90.000 K,

sprejema vloge na knjižnice in na tekoči

! račun ter je obrestuje po čistih :: 4 1/2 %

Podružnica

- v Celovcu -

- Rezervni fond -
- K 200.000. -

Redni letni občni zbor

»Katoliškega slovenskega društva za radovljjski okraj«.

Dne 9. novembra t. l., ob 4. uri popoldne se je vršil v prostorih hotela »Bastel« v Radovljici dobro obiskani občni zbor katoliškega slovenskega društva za radovljjski okraj. Ker je bil poprej sestanek zaupnikov S. L. S. za kranjsko-gorjski, radovljjski in tržiški okraj, imela je vsaka občina na zborovanju svoje zastopnike.

Društveni predsednik g. Janez Vurnik je otvoril zborovanje v kratkem nagovoru. Tajnik in blagajnik g. Matija Mrak je podal o namenu in delovanju društva v preteklem letu sledeče poročilo:

Naše društvo se je ustanovilo leta 1894. Danes obhajamo tedaj že 14. redni letni občni zbor. Dolga doba 14 let, katero ima naše društvo, rekel bi, eno najstarejših političnih organizacij v naši kronovini, za seboj, nam jasno priča, da isto sloni na trdni podlagi, da je živa potreba za S. L. S. v našem domačem okraju. Politične razmere so se tekom let dokaj spremenile pri nas. Naše domače kmetiško ljudstvo se, kakor pred štirinajstimi leti, tudi danes trdno oklepa S. L. S. K temu je mnogo pripomoglo naše politično društvo. Ne le tu v Radovljici, v vsakej večji vasi smo tekom 14 let imeli politične shode, na katerih se je naše ljudstvo politično dobro izšlo, ter se je utrdila njegova verska in narodna zavest. Tudi za katoliški tisk pridobilo si je naše društvo velikih zaslug. Družba sv. Mohorja šteje letos v našem okraju 2957 članov, v primeru s številom prebivalstva največ na celim Kranjskem. »Domoljuba« prihaja v naš okraj nad 1200 komadov. In če ima isti tudi nad 20.000 naročnikov, imamo zopet primerno v našem okraju največ naročnikov »Domoljubovih«, to pa ravno po posredovanju našega društva, katero je takoj ob pričetku po svojih zaupnikih organiziralo naročitev na »Domoljuba«.

Brez skrbi tedaj lahko rečemo: Kmetiško ljudstvo radovljjskega okraja je naše, ker je v ogromni večini v taboru S. L. S., kar nam očitno kažejo vsakotere volitve.

A v zadnjih letih, kar je stekla nova železnica, pojavil se je v našem okraju ptuj življenjski, katerega poprej ni bilo. Že prihodnje deželnozborske volitve nam bodo jasno pokazale, kako močno je po ptujih železniških in tovarniških delavcih v našem okraju narasla socialna demokracija. Res, da se nam iste sedaj še ni bati, res pa je tudi, da bo ista naraščala, kolikor več bode v našem okraju velike industrije, več tovarn.

Zato bo v bodoče najmenitnejša naloga našega društva, da družji v svoji sredi kmeta in krščansko-socialnega delavca. To edinost mora ohraniti naše društvo, nasprotstvo med kmetom in delavcem ne sme nastati, sicer pade naš okraj v dolgem času v roke kmetu sovražne socialne demokracije.

Naše društvo naj tedaj ostane, kakršno je. Zato sem nasproten misli nekaterih gospodov, kateri hočejo, da naj naše društvo preneha in naj se mesto njega, kakor po drugih okrajih, ustanovi »Kmečka zveza«. V našem okraju so razmere povsem drugačne, kot drugod, ker je kmetiški stan v ogromni večini. Pri nas moramo računati s krščansko-socialnimi delavci. Teh ne smemo potisniti iz našega društva, ali pa moramo za nje ustanoviti takoj novo politično organizacijo. Na današnjem sestanku smo že z največjo silo za splošno deželnozborsko kurijo postavili »agrarnega kandidata«. Pri prihodnjih volitvah bomo morali skoraj gotovo delavcem prepušiti, da za to kurijo imenujejo svojega kandidata, agrarci pa se bomo morali zadovoljiti s poslancem kmetiške kurije.

Naj sledi kratko letno poročilo! Zadnji občni zbor smo imeli 13. oktobra 1907 v teh prostorih. Z istim je bil združeniven shod. Ta je bil velikega pomena zlasti zaradi protesta, katerega je sklenil zoper sklepe jugoslovanske učiteljske zveze, katera je leta 1907 zborovala v Radovljici. Naši liberalni učitelji se skoraj gotovo še sedaj spominjajo odločnega govora g. Jakoba Polda, kateri jim je neustrašno pokazal, kakšne učitelje zahteva naše ljudstvo. Nadaljne javne shode smo imeli na Jesenicah, na Dobravi pri Kropi in na Bohinjski Bistrici. Neobhodno je bil potreben shod na Dobravi, na katero se je letos vrgla agitacija naših domačih liberalcev. Shod je imel lep uspel. Ustanovila se je na Dobravi nova rajfajznovka ter tako spopolnila gospodarska organizacija našega okraja. Na Bohinjski Bistrici je bil shod o priliki zborovanja »Slomškove učiteljske zveze«. Govorila sta poslanca Pogačnik in Jaklič. — Odbor

je v svojih sejah sklepal o deželnozborskih volitvah, o notranjih društvenih zadevah, določal, kako se premoženje uporabljaj po društvenih pravilih, ter je bil v vedni stiki z našim neumorno delavnim poslancem g. Pogačnikom, kateri si je zlasti letos za naše planine pridobil velikih zaslug. Zato je naša vestna dolžnost, da mu današnji zbor izjavi soglasno svoje zaupanje in iskreno zahvalo. (Splošno odobravanje in živio-klici.)

Naše društvo je šelo v preteklem letu, v kolikor sem do sedaj dobil poročil od gg. zaupnikov, 1003 člane. Ti se po farah razdele tako-le: Radovljica 51, Leše 23, Ljubno 13, Gorje 125, Ovsiše 23, Kamnagorica 35, Kropa 40, Bled 94, Ribno 37, Mošnje 53, Breznica 37, Zasip 28, Koprivnik 30, Srednja vas 162, Boh. Bela 45, Koroška Bela 35, Boh. Bistrica 128, Dobrava pri Kropi 28, Jesenice 20. — Iz pet farâ še nisem dobil članarine.

A. Dohodki: Saldo iz leta 1907 112 K 65 h. Članarina in naročnina za leto 1908 2526 K 10 h. Skupaj 2638 K 75 h.

B. Izdatki: 1. Naročnina na »Domoljuba« 2341 K 80 h. 2. Podpore dijakom 138 K. 3. Povračilo gg. zaupnikom za razdajo »Domoljuba« 32 K. 4. Porto in razni stroški 2 K 23 h. Skupaj 2514 K 3 h. — Z današnjim dnevom je tedaj gotovine v blagajni 124 K 72 h. V hranilnici imamo naloženih iz prejšnjih let 581 K 18 h. Skupno premoženje 705 K 90 h.

Zbor je z odobravanjem na znanje sprejel poročilo ter izvolil pregledovalcem računov gg. Ignacija Frtina in Janeza Obalka.

Volitev odbora. Na predlog g. Tom. Potočnika so izvoljeni v odbor: Janez Vurnik, posestnik v Radovljici; Janez Novak, častni kanonik in dekan v Radovljici; Janez Azman, župnik, Gorje; Jakob Jan, župan, Gorje; Janez Burja, župan, Ribno; Janez Piber, župnik, Bohinjska Bistrica; Josip Pogačnik, državni in deželni poslanec, Podnart; Franc Arh, župan, Bohinjska Bistrica; Janez Krivc, tovarniški delavec in posestnik, Jesenice; Matija Mrak, župnik, Bohinjska Bela. — Namestnika: Luka Hafner, posestnik, Kropa; Ivan Finžgar, posestnik, Breznica.

Na predlog g. Pogačnika sprejme zbor soglasno sledečo resolucijo: Socialni in narodnostni boj v Gorenjski dolini, zlasti na Jesenicah, katere so v največji nevarnosti, da v kratkem preidejo v nemško posest, zahteva, da ima Gorenjska dolina lastnega zastopnika v vodstvu S. L. S. Zbor kot svojega kandidata imenuje za to mesto gospoda duhovnega svetnika Jan. Zabukovec, župnika na Jesenicah, ter pobašča svojega tajnika, da ta sklep naznani strankinemu vodstvu.

V sklepnem govoru se spominja predsednik letošnjih jubilejev sv. očeta Pija X. in presvitega cesarja Frana Josipa ter s slava-klici na visoka jubilaranta zaključil zbor.

Po zborovanju je načelnistvo gorjanske občine, župan Jakob Jan, občinska svetnika Jakob Žumer in Janez Poklukar, svojemu častnemu članu državnemu in deželnemu poslancu J. Pogačniku izročilo krasno diplomu.

Resni dnovi v Nemčiji.

»Regis voluntas suprema lex«, tako je Viljem II. svoj čas zapisal v zlato knjigo na monakovskem magistratu. V tem znamenju je vladal, misleč, da nadaljuje misli Viljama I., kateri pa je, kakor znano, vladal strogo ustavno, saj je imel na svoji strani železnega kanclerja, največjega moža, katerega je Nemčija rodila. Viljem II. je ubral druga pota. Prvi njegov čin je bil, da je odpustil Bismarcka. Da je to bilo državi v veliko škodo, dokazuje današnji mednarodni politični položaj, ki je ves naperjen edino proti Nemčiji in če bi Nemčija ne imela štiri milijoni najboljše izvežanih vojakov, bi se ne bil spor zaradi Casablance končal tako mirno kakor se je.

Viljem II. je bil sam svoj kancler. Zunanjo politiko je vodil po svoje. Nemško ljudstvo zdaj vidi, kako jo je zapeljal. Zdaj je v Nemčiji položaj ta, da najbolj zagriženi monarhisti na glas povdarjajo, da se ima Nemčija za svoj prekretni položaj zahvaliti lastnemu cesarju. »Herrlichen Tagen führe ich euch entgegen,« tako je Viljem svoj čas dejal, danes pa stoji Nemčija pred prepadom.

Viljem II. ni tak, kakoršni so drugi ljudje. Več zaradi državnega pravdnika ne smemo povedati, dasi listi v Nemčiji precej jasno namigujejo, za kaj se prav za prav gre. Cesar je danes tak, jutri čisto drugačen, danes deprimiran, melanholičen, jutri do skrajnosti eksaltiran. Danes moli, se udeležuje spiritistiških seans, jutri piše teološke traktate v smislu liberalne Harnakove šole. Cesar je brez dvoma disponiran za to, vendar ga je tudi njegova oko-

lica pokvarila. Obdajajo ga sami gnjusni klečepalci, generali, kojih edina modrost je »Strammgestanden«, kakor se glasi nemško povelje, ki ga prepričujejo, da je za Bogom on na zemlji prvi, Eulenburgovci, perverznejši itd.

Dolgo je v nemškem ljudstvu tlelo, te dni je izbruhnilo kakor vulkan. Kdo bi bil kaj takega verjel? Angleški in francoski listi se kar čudijo, kako je mogoče, da se je nemška neoficijska in oficijska javnost tako silno vzdignila proti cesarju. Seveda, cesar je povzročil z objavo svojih gorostasnih nerodnosti v »Daily Telegraphu« državi tako škodo, da jo bo težko sploh kdaj popraviti. Celemu svetu je odkril, da je on stal Angliji na strani proti Burjom, dasi je Krügerju poslal znano ovacijo v obliki telegrama, nadalje je izdal Rusijo in Francijo, ki sta za časa burske vojske z a u p n o Nemčijo pregovarjali za alianco proti Angliji, oznanil, da ima pomnoževanje nemškega brodograja namen stopiti kedaj Japonski v Tihem oceanu nasproti itd. Zda pa se izve — ugledni holandski »Vaterland« se mi lagal — da je prisilil kraljico Vilhelmino, da je dala napraviti ob obali nekaj trdnjav proti Angliji in ameriški »Century Magazine« je hotel decembra meseca objaviti neki intervju cesarja Viljama II., v katerem je napadal Edvarda VIII., kralja tiste Anglije, katero Viljem II. tako silno ljubi, kakor je dal v »Daily Telegraphu« razglasiti.

Prva debata se je zaradi tega vnela v parlamentu. Trajala je dva dni. Značilno je to: Vsi govorniki brez izjeme so cesarja tako obdelali, kakor bi tega v nobenem parlamentu v Evropi predsednik ne dovolil. Niti socialisti Singer in Heine nista bila v stanu bogve kaj prekositi govornike meščanskih strank. Naglašalo se je predvsem, da je cesar kriv nasprotstva z Anglijo. Anglija Nemčiji zato ne zaupa, ker pozna nepreračunljivost cesarjevo. Zadnje dni je le za las manjkalo, da ni prišlo do vojske.

Državni kancler cesarja ni branil, nasprotno priznal škodo, ki se je prizadela državi, drugi dan debate pa ni niti odgovoril na silne napade poslanca Heine. To dovolj označuje položaj. Drugi dan so govorniki dajali duška začudenju nemškega naroda, da se cesar vozi okoli, ogleduje balone, se dá kinematografiško fotografirati, obiskuje varijeteje itd., mesto da bi bil v Berlinu in s tem pokazal, da čuti težo položaja.

Sešel se je tudi odsek zveznega sveta za zunanje zadeve in tu je zlasti zastopnik Bavarske, ministrski predsednik pl. Podevils odločno protestiral proti »osebemu regimentu« in neprestanim cesarjevim potovanjem.

Obenem je zborovalo prusko državno ministrstvo in izjavilo, da popolnoma soglašajo z državnim kanclerjem Bülowom.

Kanclerjevo glasilo »Norddeutsche Allgemeine Zeitung« konstatira, da med cesarjem in narodom leži senca. Poslanec brani, ker jih je vodila skrb za blagor domovine. Pozabiti se pa ne sme, kaj je cesar v 20. letih za Nemčijo storil dobrega. Kancler cesarja o vsem informira. Želeti je, da se staro zaupanje ljudstva do cesarja zopet povrne.

Tako piše vladni list! Iz tega se dá posneti, da je položaj velerešen. D a n e s s e v s e o d l o č i, kajti danes se je podal Bülow v Kiel, da se s cesarjem pogovori. Obvestil ga bo o tem, kaj parlament in ljudstvo o cesarju misli. Ako cesar ne bo s tem zadovoljen, bo kancler seveda demisioniral. Pravijo, da je cesar silno razljučen. Šel je v Kiel k zapriganju rekrutov, da v šumu pozabi na vse neprijetnosti. Cesarica da je silno žalostna. Ne vtika se sicer nikoli v politiko, pa jo cesarjevo obnašanje silno skrbi.

Konservativna stranka je razcepljena. Eni so za kanclerja, drugi za cesarja. Dvorjani cesarja hujskajo in bi radi, da bi postal kancler general Löwenfeld. Ta general se zlasti po tem odlikuje, da zabava cesarja, ko potuje na sever, s svojim berolinskim dialektom in ume izvrstno plesati Cancan. Nekateri trdijo tudi, da je stopil v akcijo homoseksualni knez Eulenburg. Zanimiva tragedija.

Balkanske homatije.

Avstrija se pripravlja. — Srbija hoče vdreti v Sandžak. — Ricciotti Garibaldi. — Turčija.

Avstrija se je odločila stopiti srbskemu oboroževanju resno nasproti. Dasi je srbska vlada bila že izpočetka od Anglije in Francije opozorjena, naj opusti vsakršno provokacijo, če ne, bo v boju z Avstrijo ostala osamljena, dasi je avstrijski poslanski tajnik Franz v Belgradu vlado pozval, naj razjasni, kaj namerava z vpo-klicanjem rezerve in se je srbska vlada ne samo nasproti Avstriji opravičila, marveč

tudi vevlasti v posebni okrožnici zagotovila, da je njeno vedenje čisto korektno, dasi so še nedavno vse v Belgradu zastopane vevlasti vlado vnovič opozorile na neumestnost njenih vojnih priprav, vse to ni nič izdalo. Zato se je avstrijska vlada odločila, da bodo še ta teden zavzele naše čete na srbski meji take pozicije, da bo srbska vlada vedela, pri čem da je. Upati je, da bo to kaj izdalo in ne bo treba še bolj odločnih korakov.

Srbski listi so te dni pisali, da se je med Turčijo, Črno gorjo in Srbijo sklenila vojaška konvencija. Srbski odposlanik Novaković je to dementiral. Nato so pa listi pisali, da se je med tema državama sklenila vsaj defenzivna zveza. 14. t. m. pa prihaja iz Carigrada poročilo, da Novaković tudi to dementira.

Važno je tudi to, da je to, kar hoče Avstrija izvesti na srbski meji te dni, Turčija nasproti Srbiji v Sandžaku že storila. Odredila je namreč, da se meja zapre, mejne straže potrojijo in oborožila črno vojsko v Sandžaku. Oborožila je tudi muslimansko kmečko prebivalstvo, poleg tega pa stražijo Arnavti deželo pred napadi srbskih čet.

Da se Srbija hoče Sandžaka v resnici polastiti, dokazuje to, da so na sandžaški meji zbrane neštivilne srbske in črnogorske čete, ki bi takoj v deželo vdrle, če ne bi bilo vreme zelo neugodno. Imajo namen naglo zasesti ves Sandžak in ustvariti na ta način »status quo«. Ustvarjenje takega »status quo« pa bo težavno, ker je v Sandžaku koncentrirana vsa turška VIII. Nizam-divizija. Turški guverner Djavid-paša je dal tudi vse srbske šole zapreti in nadzoruje srbske samostane. Vlado v Carigradu je prosil, naj reaktivira v Sandžaku mesto avstrijskega konzula.

Srbska vlada dementira vse vesti o odstopu kralja Petra, pa tudi vest, da Srbija pripravlja čete, da bi vdrle v Bosno. »Budapesti Hirlap« poroča iz Belgrada, da odsek za narodno obrambo marljivo dela za vojsko od hiše do hiše.

Veseli je vzbudila v bojovnih krogih vest, da je znani Ricciotti Garibaldi, ki je pred nekaj leti obetal tudi Trst, Gorico in Kranjsko s svojimi četami osvojiti, obljubil, da bo, če treba, poslal v Belgrad celih 20.000 laških prostovoljcev. Počakal pa bo, kakor pravijo, da prej zima mine, ker ni mraza vajen.

Knez Nikita črnogorski miri svoje ljudstvo, ki je že docela oboroženo. Vojvoda Kovačević je namreč za to, da Črnogorci nemudoma vdre proti Gačkem. Knez sam je drugačnega mnenja, ker je pameten diplomat in upa s pomočjo Italije doseči mirnim potom veliko več kakor pa z nepremišljeno vojsko.

V Turčiji sami ni nič novega. Parlament se skliče šele sredi decembra. Z Bolgarijo se pogajanja nadaljujejo.

Ceno posteljno perje.

1 kg sivga skubljenega perja K 2, polbelega K 9-10, belega K 4, flnega K 6, najboljšega skubljenega K 8, sivga puha K 6, belega K 10, prsnega puha K 12, od 5 kg nadalje poštne prosto.

Dovršene postelje bogato napolnene, iz zelo gostega, jsko trpežnega, rdečega, modrega, belega ali rumenega nanking-blaga, 1 pernica velikost 170x118 cm z 2 blazinama, velikost 80x108, napolnjena z jako lepim mehkim perjem K 16, s polpuhom K 20, s puhom K 24; posamezne pernice K 12, 14, 16; blazine K 3, K 3-30, K 4. Proti povzetju razpoložljiva poštne prosto pri naročilu od 10 K nadalje.

Maks Berger v Džšenici št. 223. 5
Češki les. 2599 52—
Za neugajajoče denar nazaj. Ceniki zastoj in pošt. pr

== Oddati je prilično ==

STANOVANJE

obstoječe iz dveh sob, kabineta in pritliklin za februar v Cer-kvenih ul. št. 1. 2952 3—3

Veliko zalogo absolutno zjamčenega pristnega vina, 1097

priporočano opetovano od knezoškof. ordinarizarija ljubljanskega p. n. vlč. gg. župnikom za mašno vino, ima **Kmetijsko društvo v Vipavi**. — Izborna kvaliteta: letošnje belo mašno vino od 30—40 K. Sortirano vino rizling, beli burgundec, silvanec in zelen od 40—55 K, črni »Karminet« po 55 K, postavljeno v Postojno ali Ajdovščino. — Izpod 56 litrov se ne oddaja; na debelo po dogovoru ceneje. — Stara desertna vina v buteljkah po 1 do 1-20 K, vinski kis po 30 K in tropinsko žganje po 2 K liter.

Prevara izključena, ker je klet pod nadzorstvom dekana vipavskega.

Za zadrage in večje množine izjemne cene. — Za obilne naročbe se priporoča

Kmetijsko društvo v Vipavi.

Prva slovenska modna
: trgovina za gospode :
Engelbert Skušek

Ljubljana, Mestni trg št. 19
se najtopleje priporoča

2710

Anton Šarc
Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 8
priporoča v lastni živalnici izdelano
perilo

Če otroke, gospe in gospode. Za izde-
ajvanje perila doma priporoča svojo
bogato zalogo platna in šifona v
vseh širinah in kakovostih, švicarsko
vezenje, prte in prtiče, brišalke i. t. d.
Kakor znano le dobro blago in zelo
primerne cene.
Naročila za venčaje točno in zanesljivo.

**Trgovski sotrudnik
in praktikant**

se sprejme v manufakturno trgovino na
debelo. — Naslov pri upravi „Slovenca“.
3010 3-2

Naznanilo.

2975 3-2

Slav. občinstvu si ušojam naznaniti, da sem otvoril pod Frančo

cvetlični salon.

V zalogi bom imel vedno vse sezonske cvetlice, različne
rastline ter bom izvrševal vsa naročila točno in po nizkih
cenah. — Naročila na deželo z obratno pošto.

Slav. občinstvo pa prosim, da me blagohotno podpira.

Z velespoštovanjem Ant. Rajec, vrtnar.

Prva borovljska tovarna orožja

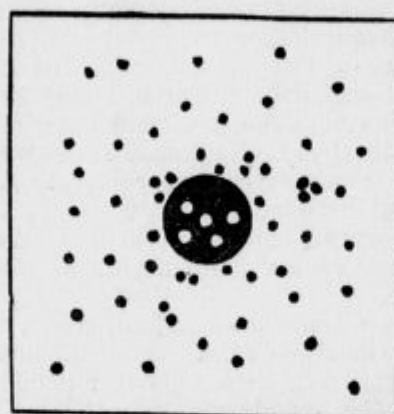
Peter Wernig
c. kr. dvorni izdelovalec orožja.

Družba z omejenim jamstvom.

Borovlje, Koroško.

Izumitelj in izdelovalec

triumf-rifled pušk
in **Wernig-universal pušk**

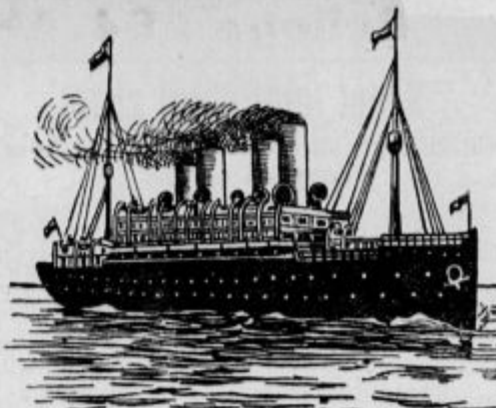
z najgostejšimi, doslej nepoznanimi, nepre-
kosljivimi vijali (Bohrung), ki omogoča,
da je strel izredno nagel in močan, za kar se
popolno jamči, po zmernih cenah, pripo-
roča vsem p. n. lovčem svoje

najizbornejše izdelke

kakor troceve, lahke kot pero, odl. ri-
sanice (stuce), dvocevne risanice (Bock-
gewehr), puške za streljanje v tarčo
(Büchsenflinten), Mannlicherjeve schön-
auske risanice, kakor tudi Wernigove
četerocevke i. t. d.

Ceniki zastoj in franko.

Kdor hoče varno, mirno in hitro

v AMERIKO

potovati, naj se obrne na od visoke
c. kr. deželne vlade potrjenega glavnega
zastopnika 1639 18

Fr. Seunig, Ljubljana
Kolodvorske ulice šte. 28.

Odprava potnikov samo z najnovejšimi
parniki velikani:

Kaiserin Auguste Victoria	nosi	25.000 ton
Amerika	"	24.000 "
President Lincoln	"	20.000 "
President Grant	"	20.000 "

Vožnja Ljubljana-Hamburg traja
z na novo uvedenimi direktnimi voznimi
kartami, brez vsake menjave, okroglo samo
1 1/2 dneva ter ima potnik pravico porabe
brzovlakov po celi črti od avstrijske meje
(Eger) naprej.

Debeli

purani

se dobe v

Linhartovih ulicah šte. 4
pri Sv. Krištofu.

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje.

Denarni promet 1. 1907
čez 64 milijonov kron.

Lastna glavna K 354.645.15.

Stanje vlog 30. jun. 1908
čez 14 milijonov kron.

Sedaj: Miklošičeva cesta št. 8, pritličje

v lastni hiši nasproti hotela „Union“ za frančiškansko cerkvijo
prej na Kongresnem trgu št. 2, I.

LJUDSKA POSOJILNICA

sprejema hranilne vloge vsak delav-
nik od 8. ure zjutraj do 1. popoldan
ter jih obrestuje po

4 1/2 %

brez kaknega odbitka, tako, da
sprejme vložnik od vsacih vloženih
100 kron čistih 4 krone 50 h, na leto.

Stanje vlog dne 30. junija 1908: K 14,225.902.59. — Denarni promet v letu 1907: K 64,812.603.92.

Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje kaj prekinilo. Za nala-
ganje po pošti so poštne hranilne položnice na razpolago.

V Ljubljani, dne 30. junija 1908.

Dr. Ivan Šušteršič,
predsednik.

Josip Šiška, stolni kanonik
podpredsednik.

Odborniki:

Anton Belec, posestnik, podjetnik in trgovec v Št. Vidu nad Ljubljano. — Fran Povše, vodja, graščak, deželni odbornik, državni in deželni poslanec
itd. — Anton Kobi, posestnik in trgovec, Breg p. B. — Karol Kauschegg, veleposestnik v Ljubljani. — Matija Kolar, stolni dekan v Ljubljani.
— Ivan Kregar, svetnik trgovske in obrtne zbornice v Ljubljani. — Frančišek Leskovic, hišni posestnik in blagajnik Ljudske posojilnice. —
Ivan Pollak ml., tovarnar. — Karol Pollak, tovarnar in posestnik v Ljubljani. — Gregor Šlibar, župnik na Rudniku.

2633 18